

V ZAHRANIČÍ HODNOTÍ ČECHY LÉPE NEŽ MY SAMI

Popularizační sdělení - Seminární práce I.

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT (PSY 117)

Marie Tomisová

407033, Mediální studia a žurnalistika - Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 29.5.2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

V zahraničí hodnotí Čechy lépe než my sami

Jak se dívají na český národ v sousedních zemích, jak se vidíme my sami a jací skutečně jsme? Na tyto otázky odpovídá nový psychologický výzkum.

Důvěryhodný, upřímný, přívětivý. I takto hodnotili lidé v sousedních státech typického Čecha. Zatímco v zahraničí vnímají Čechy pozitivněji, samotní Češi jsou k sobě kritičtější.

Rozsáhlou studii stereotypů provedly psycholožky Martina Hřebíčková a Sylvie Kouřilová z Psychologického ústavu Akademie věd České republiky v Brně. Zkoumaly nejen stereotypní představy o typických představitelích zemí, ale snažily se také zjistit, zda se shodují národní stereotypy s posuzováním reálných lidí. Pestré výsledky studie zveřejnily v loňském roce.

Do výzkumu bylo zapojeno více než pět a půl tisíce lidí, především vysokoškolských studentů z České republiky, Slovenska, Polska, Rakouska a Německa. Úkolem bylo posoudit osobnostní vlastnosti typického Čecha. Na různých škálách hodnotili, zda je Čech spíš společenský nebo plachý, pracovitý nebo líný, laskavý nebo konfliktní a podobně.

Kritičtí víc než ostatní

Paradoxní je, že lidé v sousedních zemích vidí typického Čecha pozitivněji, než jak je vnímán příslušníky vlastního národa. Aby se získaná hodnocení dala srovnávat, převedly výzkumnice výsledky na takzvané T skóry, což si můžeme představit jako univerzální srovnávací bodovou škálu přibližně od 20 do 80, s průměrem 50. Ve výzkumu se hodnocení kladných vlastností Čechů lidmi ze zahraničí pohybuje v pásmu T skóru o hodnotě vyšší než 50, tedy nadprůměrných výsledků. Ovšem Češi hodnotí sami sebe v pásmu T skóru 45-50 (což znamená průměrně až lehce podprůměrně) a v asertivitě a pozitivních emocích dokonce v pásmu nízkých hodnot. Statisticky významné rozdíly (v našem případě rozdíl vyšší než 30) se ukázaly u cílevědomosti a disciplinovanosti. V obou případech se Češi hodnotí podstatně hůř, než nás hodnotí naši sousedé.

To je v rozporu s obecným předpokladem sociálních psychologů, že lidé mají tendenci vnímat sebe a vlastní skupinu pozitivněji než ostatní. Češi vidí typického představitele své země jako více úzkostného, hněvivého, depresivního a rozpačitého.

Sousedé vnímají typického Čecha přívětivěji, přisuzují mu větší důvěru, upřímnost a nezištnost.

Slováci se ovšem v hodnocení Čechů výrazně liší od ostatních sousedů. Míru shody vyjádřily autorky pomocí korelace, což je v našem případě míra shody na škále od 0 (žádná shoda) do +1 (naprostá shoda) případně -1 (přesný opak). Zatímco korelace například Němců a Rakušanů je 0,86, tedy velká shoda, korelace Slováků s Poláky je 0,5 a korelace s Němci a Rakušany přibližně 0,1, tedy téměř žádná shoda. Slováci vidí Čechy jako asertivní, aktivní, neskromné a nepoddajné. Kořeny tohoto pohledu bychom mohli hledat ve společné historii, kdy nás Slováci v rámci jednoho státu vnímali jako dominantního staršího bratra.

Stereotypy vs. skutečnost

Výzkum zároveň ukázal, že stereotypy o typickém Čechovi neodpovídají realitě. Vlastnosti, které studenti (čeští i zahraniční) přisoudili typickému představiteli země, neodpovídají posouzení vlastností reálných Čechů. Konkrétně se statistické korelace pohybují v rozmezí od -0,40 do 0,11, což znamená, že se hodnocení neshodovalo vůbec, anebo bylo téměř nepřímo úměrné.

Důležité je, že výzkum byl prováděn pouze na studentech, proto výsledky nelze zobecnit na celou populaci. (mat)

Komentář

Článek jsem koncipovala tak, aby byl srozumitelný široké laické veřejnosti. Je určen do celostátního média, konkrétně například rubrika *Věda* na serveru Lidovky.cz nebo rubrika *Věda a škola* na serveru Novinky.cz.

Moc pěkné. Ve skutečných novinách by asi bylo potřeba ještě trochu víc vysvětlování kolem těch statistik, než by to osvícený editor přijal, ale je to dobrý základ. Práci přijímám.
SJ